

Eğitim ve Teknoloji

Education & Technology

dergi web sayfası: <http://dergipark.org.tr/egitek>

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri Açısından İncelenmesi

Hanife ESEN AYGÜN*^a

^a Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bölümü, hanifeesen@comu.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9363-7083>

Öz

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelendiği bu çalışma dersin özel amaçları, temel beceriler, değerler ve kazanımlar, CASEL'in beş temel beceri olarak tanımladığı öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerileri ve bu becerilerin kapsamlı tanımları dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırma, değerlendirmeye dayalı durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Bu kapsamda, araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmada incelenmesi planlanan olgu ve olaylara ilişkin kanıtlar sunan materyallerin gözden geçirilmesine imkân tanıyan doküman incelenmesi yaklaşımı kullanılmıştır. Doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler tümdengelimsel içerik analizi yaklaşımı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Sosyal Bilgiler dersi özel amaçlarının güçlü bir biçimde sosyal farkındalık becerilerine yer verdiği ancak sosyal-duygusal öğrenmenin diğer beceri alanlarının yeterince ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Buna bağlı olarak, programda ele alınan temel beceriler, değerler ve kazanımların da önemli bir bölümünün sosyal farkındalık becerisine yönelik özelliklere ağırlık verdiği görülmektedir. Buradan hareketle, toplumla uyumlu bireyler yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersinin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimi açısından kısıtlı olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak, sosyal bilgiler öğretim programının sosyal-duygusal öğrenme becerilerini dikkate alarak güncellenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretim programı, sosyal-duygusal beceriler, durum çalışması

Social-Emotional Learning Skills in the Social Studies Curriculum

Abstract

In this study where social studies course curriculum is examined in terms of social-emotional learning skills, the specific objectives, basic skills, values and objectives, CASEL's self-awareness, self-management, social awareness, relationship building and decision-making skills and the comprehensive definitions of these skills. The study was designed in the evaluative case study. Accordingly, a document analysis approach was used to

* Sorumlu yazar

Geliş Tarihi: 16.04.2019

Kabul Tarihi: 28.05.2019

collect the research data, which allows the review of materials that provide evidence of the facts and events planned to be examined in the research. The data obtained by document analysis were analyzed by deductive content analysis approach. Findings Show that findings that the special purpose of the social studies course is strongly involved in social awareness skills, but other areas of social-emotional learning are not adequately addressed. Besides, it is seen that a significant part of the basic skills, values and objectives placed in the program give weight to the characteristics related to social awareness skills. As a result, it is understood that the social studies course aiming to raise individuals who are compatible with society is limited in terms of development of social-emotional learning skills. Based on the results of the research, it is recommended that the social studies curriculum be updated considering social-emotional learning skills.

Keywords: Social studies curriculum, social-emotional skills, case study

Giriş

Bireylerin birbiri ile iletişimini kolaylaştıran sosyal-duygusal öğrenme becerileri akademik başarıya destek olması, yaşam boyu öğrenmenin sağlanması, çocukların duygularını etkili ve uygun bir biçimde ifade edebilmesi ile çatışmaların çözümlenmesi gibi çeşitli sosyal-duygusal problemlerin çözüme ulaştırılması açısından yaşamımızda önemli bir yere sahiptir (Cohen, 1999; Lopes, Salovey & Straus, 2003; Zins vd. 2004). Araştırmacılar sosyal-duygusal öğrenmeyi tanımlarken kendi duygularının farkında olma, duygularını yönetme, problem çözme, ilişki kurma ve empati kurma becerilerine vurgu yapmaktadır (Eliot, 1997; Weissberg, Resnik, Payton, & O'Brien, 2003). Sosyal-duygusal öğrenme yukarıda belirtilen becerilerle birlikte çocukları öğrenme sürecinde etkin hale getirmeyi amaçlayan tüm çabaları ifade eder (Zins & Elias, 2008; Zins, Weissberg, Wang, & Walberg 2004). Bu tanımlardan hareketle, sosyal-duygusal öğrenmenin çocuğun yaşamının kalitesini arttırmak yönündeki tüm çabalar olduğu anlaşılmaktadır. Eğitsel ve toplumsal bir dönüşüm hareketi olan Collaborative for Academic Social Emotional Learning (CASEL) (Elias vd., 1997) pek çok ülkeden sosyal-duygusal öğrenme çalışmalarını bir araya getirmesi ve sosyal-duygusal gelişimi desteklenmesi bakımından önemli bir yere sahiptir (Cohen, 1999). Bu doğrultuda, CASEL'in sosyal-duygusal öğrenmeye ilişkin tanımlamasının önemli olduğu düşünülmektedir. CASEL (2013) sosyal-duygusal öğrenmeyi öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerilerini içeren bir yapı olarak tanımlamaktadır. Bu doğrultuda, çocuğun kendi duygu ve düşüncelerinin farkına varması öz-farkındalık, duygu düşünce ve davranışlarını yönetebilmesi öz-yönetim, farklı durumlar ve bireylere ilişkin bakış açısı oluşturma ve empati kurma sosyal farkındalık, sağlıklı ilişki kurma ve sürdürme, çeşitli bireysel ve grup ilişkilerine değer verme ilişki kurma ve kendisinin ve başkalarının iyiliğine dayalı sosyal etkileşim hakkında yapı oluşturma ve uygun seçim yapma etkili karar alma becerisi olarak tanımlanmaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal-duygusal becerilerin desteklenmesi, öğrencilerin kendi yeterliklerinin farkına varması, duygu, düşünce ve davranışlarını yönetebilmesi, çevresine karşı duyarlı olması, ilişki kurabilmesi ve etkili karar almasına katkı sağlamaktadır (CASEL, 2013). Bununla birlikte, sosyal-duygusal öğrenme çocukların ve gençlerin öğrenmesini kolaylaştıran olumlu davranışlar edinmesini ve sosyal ilişkiler kurmasını desteklerken aynı zamanda akademik

başarıda önemli rol oynayan bir süreçtir (National Center for Mental Health Promotion and Youth Violence Prevention, 2010). Araştırmalar, sosyal-duygusal öğrenme becerileri desteklenen öğrencilerin Sosyal Bilgiler/bilimler dersinde başarılı olduğunu ortaya koymuştur (Cohen, 2006; Roeser, Van der Wolf, & Strobel, 2001)

Sosyal Bilgiler ilkokul öğrencilerinin yaşamlarının ilerleyen yıllarından ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, değer ve tutumları konu alan bir derstir (Yaşar, Çengelci-Köse, Göz, & Bayır, 2015). Bireyi ve bireyin yaşam alanını konu aldığı için kişinin kendi varlığını anlaması hususunda kılavuz niteliğindedir (Ertürk & Güler, 2017). Bununla birlikte çocuklara sosyal ve kültürel açıdan deneyim kazandırmada önemli rolü olan kapsamlı bir derstir (Çelikkaya & Kürümlüoğlu, 2018). Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının zamansal geçerliği korumak ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verme doğrultusunda yenilenmektedir (Koçoğlu & Aydın, 2017). Bu kapsamda ülkemizdeki mevcut Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programı 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere güncellenmiştir (Talim ve Terbiye Kurulu [TTKB], 2018). Birey ve Toplum, Kültür ve Miras, İnsanlar, Yerler ve Çevreler, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Üretim, Dağıtım ve Tüketim, Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanlarından oluşan Sosyal Bilgiler dersinin öğretim programı ilkokul dördüncü sınıftan itibaren çocuklara bilgi, beceri ve çeşitli değerleri kazandırmayı hedeflemektedir. Sosyal-duygusal ve ahlaki gelişim ile sosyal-duygusal öğrenmeye yönelik çalışmalarda olumlu sosyal davranış, dürüstlük, benlik gelişimi ve öz-kontrol gibi değişkenlerin bu alanlarda önemli birer faktör olduğu ifade edilmektedir (Ji vd., 2013; Park, 2004). Bu doğrultuda, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ülkemizdeki sosyal-bilgiler dersi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmalar öğretmenlerin sosyal-duygusal öğrenmenin önemli olduğunu ve temel eğitimde sosyal-duygusal becerilerin öğretimine yer verilmesi gerektiği görüşünde olduğunu ortaya koymaktadır (Esen-Aygün & Şahin-Taşkın, 2017; Poulou, 2017; Van Huynh, Tran-Chi, & Nguyen, 2018; Triliva, & Poulou, 2006). Ülkemizdeki mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin bir bölümü sosyal-duygusal öğrenmenin ayrı bir ders olarak yer alması gerektiğini savunurken bir bölümü de sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi öğretim programlarından zaten yer aldığını ifade etmiştir (Esen-Aygün & Şahin-Taşkın, 2017). Öğretmenlerin bu görüşünün aksine Türnüklü (2004) ise öğretim programlarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin yeterince dikkate alınmadığını, programların yoğun bir biçimde bilişsel becerilerin gelişimine odaklandığını ifade etmiştir. Elde edilen bu bilgilerden hareketle, öğretim programlarının sosyal-duygusal öğrenme becerileri bakımından ayrıntılı olarak incelenmesinin öğretim programlarındaki mevcut durumu ortaya koyması bakımından önemli bilgiler sunacağı düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde ülkemizde sosyal-duygusal öğrenme alanındaki çalışmaların arttığı görülmekle birlikte öğretim programlarının sosyal-duygusal öğeler bakımından ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, ilkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programını sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından inceleyen bu çalışmanın özgün olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulguların sosyal-duygusal öğrenmenin önemine

dikkat çekmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda araştırmada, sosyal bilgiler öğretim programının sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sorusu aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

-Sosyal-duygusal öğrenme becerileri Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda ne şekilde yer almaktadır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Sosyal Bilgiler öğretim programındaki sosyal-duygusal öğelerin incelendiği bu araştırma, araştırmacıya olaya müdahalesi olmadan yeni bir durumu derinlemesine inceleme ve anlama fırsatı sunan durum çalışması ile desenlenmiştir (Akar, 2016). Yin (1994), Patton (2002), Merriam (2009) ve Creswell (2013) gibi araştırmacılar program değerlendirme çalışmaları kapsamında durum çalışması deseninin kullanılmasını önermektedir. Yin (1994) durum çalışmasını, araştırmacının durum üzerindeki kontrolünün sınırlı olduğu ve gerçek yaşam problemlerine neden ve nasıl sorularıyla açıklık getiren bir yaklaşım olarak tanımlamıştır. Basse (1999) ise durum çalışmasını bir durumu anlama, açıklama, tahminde bulunma ve kontrol etmeyi içeren araştırma yaklaşımı olarak tanımlamıştır. Bu tanımlardan, farklı olarak Stake (1995) durum çalışmasını bir durum içindeki karmaşayı çözmek şeklinde açıklamıştır. Araştırmacıların bu tanımlarından, durum çalışmasının, araştırmayı yürüten bireylerin durum üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu ve mevcut durumu anlamak ve açıklamak üzerine kurulu bir araştırma yaklaşımı olduğu anlaşılmaktadır. Yin (1994) durum çalışmasını keşfe dayalı, tanımlayıcı ve açıklayıcı olmak üzere üç kategoride ele almıştır. McDonough ve McDonough (1997) Yin'in (1994) ortaya koyduğu bu kategorilere ek olarak, yorumlayıcı ve değerlendirmeye dayalı kategorilerinin de olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Merriam (1998) da durum çalışmasını, amaca göre yaptığı sınıflamada betimleyici, yorumlayıcı ve değerlendirici desenlerine ayırmıştır. Stake (1995) ise yukarıdaki sınıflamalardan farklı olarak durum çalışmasını gerçek, araçsal ve kolektif olmak üzere üçe ayırmıştır. Durum çalışmasının türleri incelediğinde sınıflamaların birbiri ile benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır (Ozan Leylum, Odabaşı, & Kabakçı Yurdakul, 2017). Araştırmacıların durum çalışmasının türleri hakkındaki açıklamalarından hareketle, bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretim programının sosyal-duygusal öğeler açısından incelenmesinin değerlendirmeye dayalı durum çalışması desenine uygun olduğu görülmektedir. Merriam (1998) değerlendirmeye dayalı durum çalışması desenini tanımlama ve açıklamalar yaparak bu tanım ve açıklamalardan hareketle karara varma işi olarak tanımlamaktadır. McDonough ve McDonough (1997) ise bu deseni araştırmacının veride bulunan olguya kendi yargılarını da eklemesi olarak tanımlamıştır. Bu doğrultuda bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersi, öğretim programı sosyal-duygusal öğrenme becerilerini içermesi bakımından ayrıntılı bir biçimde incelenerek programın sosyal-duygusal öğrenme becerilerini ne şekilde içerdiği hususunda bir değerlendirme yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Durum çalışmalarında doküman incelenmesi araştırmacılara önemli kanıtlar sunmaktadır (Yin, 1994). Bu nedenle, bu çalışmada incelenmesi planlanan olgu ve olaylara ilişkin kanıtlar sunan materyallerin gözden geçirilmesine imkân tanıyan doküman incelemesi yaklaşımı kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Doküman incelemesi, yazılı ve elektronik materyalleri, araştırmacının müdahalesi olmaksızın inceleme ve değerlendirmede kullanılan sistematik bir süreçtir (Bowen, 2009). Doküman incelemesinde değişkenler arasındaki niceliksel özelliklerden ziyade bağlam aramak ve materyalde saklı anlamları keşfetmek ve açıklamak esastır (Altheide, Coyle, DeVriese, & Schneider, 2008). Bu doğrultuda bu çalışmada, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında (2018) yer alan temel beceriler, değerler, özel amaçlar ve kazanımlar sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin tanımı ve boyutları kapsamında incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler tümdengelimsel içerik analizi yaklaşımı ile analiz edilmiştir. Tümdengelimsel içerik analizi araştırmacının veri seti içinde görmek istediği kavramları keşfetmesine olanak tanır (Catanzaro, 1988 akt: Elo ve Kyngäs, 2008). Bir diğer ifade ile araştırmacı tarafından daha önceden belirlenen kavramların veri seti içinde yer alıp almadığı incelenir (Patton, 2002). Tümdengelimsel içerik analizi yaklaşımı mevcut veri içinde yeni bir kavramın incelediği araştırmalar için uygundur (Cho & Lee, 2014). Bu yaklaşım hazırlık, düzenleme ve raporlaştırma adımlarından oluşur (Elo ve Kyngäs, 2008). Hazırlık aşamasında ilk olarak analiz birimleri seçilir, düzenleme aşamasında araştırmacı verileri anlamaya çalışarak derine iner, son aşamada ise elde edilen bulgular rapor haline getirilir (Graneheim & Lundman, 2004; Moretti vd., 2011). Bu doğrultuda bu çalışmada, öncelikle CASEL'in sosyal-duygusal öğrenme tanımında yer alan özfarkındalık, özyönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma boyutları ve bu boyutların alt becerileri kapsamında ayrıntılı bir biçimde listelenmiştir. Daha sonra Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan özel amaçlar, temel beceriler, değerler ve kazanımlar CASEL'in ortaya koymuş olduğu sosyal-duygusal öğrenme becerilerine uygunluk açısından ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir. Böylece, Sosyal Bilgiler öğretim programındaki sosyal-duygusal öğrenme becerileri hakkında kapsamlı bilgi edinilmiştir. Programın sosyal-duygusal becerilerine şekilde ele aldığına ilişkin kapsamlı bilgiler bulgular bölümünde sunulmuştur.

Geçerliğin ve Güvenirliğin Sağlanması

Bu çalışmada geçerliği ve güvenirliliği sağlamak amacıyla inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik stratejilerinden yararlanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu doğrultuda öncelikle, araştırma bulgularının açık, tutarlı ve teyit edilebilir olması için uzun süreli etkileşim ve uzman incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Bir diğer ifade ile veri seti ile etkileşim kurulmuş ve bu etkileşime dayalı olarak araştırmacının veri seti üzerindeki etkisi en aza indirilmeye çalışılmıştır. İnanırlığı sağlamada uzun süreli etkileşime ek olarak uzman incelemesine başvurulmuştur. Araştırma konusunda derin bilgiye sahip bir uzman hem veriyi ve bulguları incelemiştir. Uzman

görüşü ile araştırmacının görüşünün örtüşmesi sonucunda inandırıcılık sağlanmıştır. Aktarılabirliği sağlamak amacıyla ayrıntılı betimleme yöntemi kullanılmıştır. Böylece, çalışmayı okuyan diğer bireylerin benzer sonuçlara ulaşması sağlanmıştır. Tutarlığı sağlamada verilerin analizinden sonra veri seti başka bir araştırmacı tarafından gözden geçirilerek araştırmaya dışarıdan bir gözle bakılması sağlanmıştır. [S1]Son olarak, teyit edilebilirliği sağlamak amacıyla Sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki tüm temel unsurlar sosyal-duygusal öğrenme kapsamında tanımlanan alt beceriler ile eşleştirilmiştir. Böylece, araştırma bulgularının kapsamlı bir biçimde yeniden gözden geçirilmesi sağlanmış ve teyit edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada öncelikle Sosyal Bilgiler dersinin özel amaçları sosyal-duygusal öğrenme becerilerini içermesi bakımından incelenmiştir. Sosyal Bilgiler dersinin öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerilerini içeren sosyal-duygusal öğrenme becerilerini özel amaçları bakımından ele alış biçimi Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı özel amaçlarının sosyal-duygusal öğrenme becerileri bakımından incelenmesi

Amaçlar	Öz-farkındalık	Öz-yönetim	Sosyal farkındalık	İlişki Kurma	Karar alma
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetiştirme			x		
Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olma			x		
Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilme			x		
Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etme			x		
Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirme					
Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olma			x		
Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olma					x
Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavrama			x		
Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanma			x		
Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılama					
Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanma			x		
Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetme		x			
Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilme				x	
Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtme			x		
İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenleme			x		
Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilme			x		
Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterme			x		
Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varma	x				

Tablo 1 incelendiğinde Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak belirlenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelendiğinde sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin tümüne yönelik en az bir özel amaç yer aldığı görülmekle birlikte özellikle sosyal farkındalık becerisinin geliştirilmesine yönelik amaçların çok sayıda olduğu dikkati çekmektedir. Bu durum, öğretim programının sosyal farkındalık becerilerini desteklediği biçiminde yorumlanabilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda özel amaçların ardından programın dikkate aldığı temel becerilere yer verilmiştir. Öğretim Programı kapsamında ele alınan temel becerilerin önemli bir bölümünün sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilgili olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temel becerilerin sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile olan ilişkisi Tablo 2'deki gibidir:

Tablo 2. Temel becerilerin sosyal-duygusal öğrenme becerileri bakımından incelenmesi

Temel Beceriler	Öz-farkındalık	Öz-yönetim	Sosyal farkındalık	İlişki kurma	Karar alma
Araştırma					
Çevre okuryazarlığı			X		
Değişim ve sürekliliği algılama					
Dijital okuryazarlık					
Eleştirel düşünme					x
Empati			X		
Finansal okuryazarlık					
Girişimcilik				x	
Gözlem					
Harita okuryazarlığı					
Hukuk okuryazarlığı					
İletişim				x	
İş birliği				x	
Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme					x
Kanıt kullanma					
Karar verme					x
Konum analizi					
Medya okuryazarlığı					
Mekânı algılama					
Öz denetim		x			
Politik okuryazarlık					
Problem çözme				x	
Sosyal katılım			x		
Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama					
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma					
Yenilikçi düşünme					
Zaman ve kronolojiyi algılama					

Tablo 2'de yer alan Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan temel beceriler incelendiğinde belirlenen 27 beceriden 11 becerinin sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilgili olduğu

görülmektedir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilişkili olan temel becerilerin daha çok sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerileri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte programda öz-farkındalık becerisine yönelik herhangi bir temel beceri bulunmazken öz-yönetim becerisi ile ilgili bir temel beceri yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aşağıdaki değerler yer almaktadır. Değerlerin Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile olan ilişkisi Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Değerlerin sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelenmesi

Değerler	Öz-farkındalık	Öz-yönetim	Sosyal farkındalık	İlişki kurma	Karar alma
Adalet			x		
Aile birliğine önem verme				x	
Bağımsızlık		x			
Barış				x	
Bilimsellik					
Çalışkanlık		x			
Dayanışma				x	
Duyarlılık			x		
Dürüstlük		x			
Estetik					
Eşitlik			x		
Özgürlük			x		
Saygı			x		
Sevgi				x	
Sorumluluk			x		
Tasarruf		x			
Vatanseverlik					
Yardımseverlik			x		

Tablo 3'te yer alan Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelendiğinde öz-farkındalık ve karar alma becerilerine yönelik bir değer yer almadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, öz-farkındalık sosyal farkındalık ve ilişki kurma becerilerinin geliştirilmesine yönelik olan çeşitli değerlerin yer aldığı görülmektedir.

Programda geniş yer kaplayan temel unsurlardan biri de kazanımlardır. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı Birey ve Toplum, Kültür ve Miras, İnsanlar, Yerler ve Çevreler, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Üretim, Dağıtım ve Tüketim, Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanlarından 33 kazanımı ele almaktadır.

Tablo 4. Kazanımların sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelenmesi

Kazanımlar	Öz-farkındalık	Öz-yönetim	Sosyal farkındalık	İlişki kurma	Karar alma
Birey ve Toplum					
Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.					
Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.					
Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanıır.	x				
Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.			x		
Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.			x		
Kültür ve Miras					
Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelere dayanarak aile tarihi çalışması yapar.	x				
Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.			x		
Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.			x		
Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.			x		
İnsanlar, Yerler ve Çevreler					
Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.					
Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer.					
Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.					
Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.					
Yaşadığı yer ve çevresindeki yer şekilleri ve nüfus özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.					
Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.			x		
Bilim, Teknoloji ve Toplum					
Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.					
Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır.					
Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.					
Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.					X
Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.			x		
Üretim, Dağıtım ve Tüketim					
İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.					X
Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıır.					
Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.					X
Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.		x			
Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.			x		
Etkin Vatandaşlık					
Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir.			x		
Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.					x
Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.					x
Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.			x		
Küresel Bağlantılar					
Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıır.					
Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.			x		
Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.			x		
Farklı kültürlerle saygı gösterir.			x		

Tablo incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan 33 kazanımdan 21 kazanımın sosyal-duygusal öğrenme becerileri kapsamında yer aldığı görülmektedir. Örneğin, Birey ve Toplum ile Kültür ve Miras öğrenme alanında öz farkındalık ve sosyal farkındalık becerilerini ifade eden kazanımların yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte, İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında sosyal farkındalık becerisi ile ilgili bir kazanım yer almaktadır. Ayrıca, Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında sosyal farkındalık ve karar alma becerileri ile uyumlu kazanımlar bulunmaktadır. Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında özyönetim, sosyal farkındalık ve karar alma becerilerini içeren kazanımların bulunduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Etkin Vatandaşlık öğrenme alanında sosyal farkındalık ve karar alma becerilerini içeren kazanımlar yer alırken, Küresel Bağlantılar öğrenme alanında ise sosyal farkındalık kapsamında kazanımların yer aldığı görülmektedir. Öğretim programında ilişki kurma becerisine yönelik bir kazanımın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelendiği bu çalışmada dersin özel amaçları, temel beceriler, değerler ve kazanımlar, CASEL'in (2013) beş temel beceri olarak tanımladığı öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerileri ve bu becerilerin kapsamlı tanımları dikkate alınarak incelenmiştir. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı özel amaçları doğrultusunda sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından incelendiğinde sosyal farkındalık becerisinin ön plana çıktığı görülmektedir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri kapsamında ele alınan sosyal farkındalık becerisi, başkalarına ilişkin empatik bakış açısı geliştirebilme, sosyal ve etik normlara uygun davranabilmek için aile, okul ve toplumun kaynaklarını ve desteklerini fark edebilme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (CASEL, 2013). Buna bağlı olarak, sosyal farkındalık becerileri gelişmiş bireylerin, bakış açısı edinme, empati kurma, farklılıkları dikkate alma ve diğerlerine saygı duyma becerilerinin gelişmiş olması beklenmektedir. Özel amaçlar kapsamında ele alınan çıktıların sosyal farkındalık becerilerini dikkate alması öğretim programını sosyal-duygusal öğrenme becerileri açısından güçlü kılan bir özelliktir. Ancak öte yandan bireyin başkalarına ilişkin bakış açısı geliştirebilmesi için kendi zayıf ve güçlü yönlerinin farkında olması gerektiği düşünülmektedir. Bir diğer ifade ile öz-farkındalık olarak tanımlanan duyguları tanıma, kendini doğru algılama, güçlü yönlerini tanıma, özgüven ve öz-yeterlik becerilerine sahip olması beklenmektedir (CASEL, 2013). Doğan, Totan ve Sapmaz (2009) sosyal farkındalık becerisi gelişmiş bireylerin konuşacağı uygun zamanı belirleme, sözlerini dikkatle seçme, duruma uygun davranabilme ve diğer bireyleri etkileyebilme kapasitesine sahip olduğunu ifade etmektedir. Yakar ise (2012) dikkat, algı, tutum, değer, merak, ilgi, ihtiyaç, öz farkındalık, motivasyon, süreç, etkileşim ve karakter öğelerinin bir araya gelmesi ile oluşan farkındalığı bireyin hem kendisini hem de çevresinde yaşanan olayları anlama süreci olarak tanımlamıştır. Bu tanımlar göz önünde bulundurulduğunda, bireyin dünyayı anlaması için önce kendini anlaması ve tanınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, dersin özel amaçları öğrencilerin sosyal farkındalık becerilerini güçlendirmeye odaklanıyor olsa da bununla birlikte öz-farkındalık becerilerinin daha fazla desteklenmeye ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. Böylece, programın odaklandığı sosyal farkındalık becerilerinin amacına ulaşmada daha hızlı yol alacağı düşünülmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan 27 temel beceri incelendiğinde, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilişkili olan temel becerilerin daha çok ilişki kurma, sosyal farkındalık ve karar alma becerileri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte programda

öz-farkındalık becerisine yönelik herhangi bir temel beceri bulunmazken öz-yönetim becerisi ile ilgili bir temel beceri yer almaktadır. Programdaki temel beceriler yakından incelendiğinde özdenetim becerisinin sosyal-duygusal becerilerden öz-yönetim becerisi; çevre okuryazarlığı, empati ve sosyal katılım becerilerinin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden sosyal farkındalık becerisi; girişimcilik, iletişim, işbirliği ve problem çözme becerilerinin ilişki kurma becerisi ve son olarak eleştirel düşünme, kanıt kullanma ve karar verme becerilerinin de sosyal-duygusal öğrenmenin sağlıklı karar alma becerisi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Programda yer alan diğer becerilerin sosyal-duygusal öğrenme kapsamında tanımlanan beceriler ile ilişkisi olmadığı anlaşılmaktadır. Programın özel amaçları göz önünde bulundurulduğunda Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı kapsamında belirlenen temel becerilerin programın özel amaçları ile uyumlu olduğu görülmektedir. Öğretim programı benimsediği değerler bakımından incelendiğinde bağımsızlık, çalışkanlık, dürüstlük ve tasarruf değerlerinin öz-yönetim becerisi; adalet, duyarlılık, eşitlik, özgürlük, saygı, yardımseverlik değerlerinin sosyal farkındalık; aile birliğine önem verme, barış, dayanışma ve sevgi değerlerinin ilişki kurma ve son olarak sorumluluk değerinin de etkili karar alma becerisi kapsamında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öz-farkındalık becerisini destekleyen bir değere yer vermediği görülmektedir. Araştırmalar sosyal davranış, dürüstlük ve öz-kontrol becerilerinin sosyal-duygusal ve ahlaki gelişim açısından önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Bozgün& Baytemir, 2019; Ji vd., 2013; Park, 2004). Bulgular bu kapsamda ele alındığında Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının benimsediği değerlerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerini yeterince ele almadığı görülmektedir. Bu çalışmada son olarak Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan dördüncü sınıfa ait kazanımlar incelenmiştir. Programda yer alan kazanımların sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda sosyal farkındalık becerisinin diğer becerilere oranla oldukça ön plana çıktığı görülmektedir. Dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında 33 kazanım yer alırken, bu kazanımlardan 21'nin sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilgili olduğu görülmektedir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile ilişkili olan 21 kazanımdan ise 13'ü sosyal farkındalık becerilerini içermektedir. Bununla birlikte, programda öz-farkındalık, öz-yönetim ve karar alma becerileri ile ilişkili kazanımlar yer alırken, ilişki kurma becerisini doğrudan destekleyen bir kazanımın yer almadığı anlaşılmaktadır.

Öğretim programı, özel amaçlar, temel beceriler, değerler ve kazanımlar hususunda değerlendirildiğinde temel beceriler, değerler ve kazanımların özel amaçlar ile uyumlu olduğu görülmektedir. Örneğin, dersin özel amaçlarında baskın biçimde sosyal farkındalık becerisinin desteklendiği görülmektedir. Buna bağlı olarak, temel beceriler, değerler ve kazanımların önemli bir bölümünün sosyal farkındalık becerisine yönelik özelliklere yer verdiği görülmektedir. Ülkemizde öğretim programları bilim ve teknolojiye yaşanan değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen roller doğrultusunda planlanmaktadır (TTKB, 2018). Bu doğrultuda, programın içindeki sosyal farkındalık becerisinin ağırlığının ihtiyaçlar doğrultusunda belirlendiği düşünülmektedir. Ancak sosyal farkındalık bireysel farkındalık ile mümkündür. Bu nedenle sosyal farkındalık becerisinin gelişiminin yanı sıra bireysel farkındalığı geliştirecek öz-farkındalık becerisinin de önemsenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, programın özel amaçlarından itibaren öz-farkındalık becerisinin gelişimine yönelik unsurları dikkate alması gerektiği düşünülmektedir. Sosyal-duygusal öğrenme programlarının etkililiğini inceleyen araştırmalar çocukların öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerilerinin desteklenmesinin ana dil öğretimi, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgisi gibi derslerde akademik başarının arttığını ortaya koymuştur (Ashdown & Bernard, 2011; Elias, Zins, Graczyk & Weissberg, 2003; Esen-Aygün, 2017; Greenberg, Weissberg, O'Brien, Zins, Fredericks, & Resnik, 2003; Roeser, der Wolf, K., & Strobel., 2001).

Okulların temel amacı olan akademik başarıyı arttırmaya yönelik etkileri göz önünde bulundurulduğunda öğretim programlarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerine daha çok yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve karar alma becerileri bakımından yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir. Böylelikle, çocukları hayata başarılı bir biçimde hazırlamak açısından önemli bir ders olan Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme-öğretme sürecinde niteliğin artacağı öngörülmektedir. Öğretim programları içinde ya da ek olarak sosyal-duygusal öğelerin ele alınmasının daha mutlu ve daha başarılı çocuklar yetişmesinde katkı sağlayacaktır. Buna bağlı olarak, toplumsal refahın artacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğrenme-öğretme sürecini daha nitelikli hale getirmek ve başarılı öğrenciler yetiştirmek amacıyla öğretim programlarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerine daha çok yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Buradan hareketle, toplumla uyumlu bireyler yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersinin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimi açısından kısıtlı olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim alanında çağdaş gelişmelerin gerisinde kalmamak adına Sosyal Bilgiler dersi başta olmak üzere, temel eğitim programlarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerine daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Altheide, D., Coyle, M., DeVriese, K., & Schneider, C. (2008). Emergent qualitative document analysis. Eds. Sharlene Nagy Hesse-Biber and Patricia Leavy, In *Handbook of emergent methods*, 127–151. New York-London: The Guildford Press.
- Ashdown, D. M. & Bernard, M. E. (2012). Can explicit instruction in social and emotional learning skills benefit the social-emotional development, well-being, and academic achievement of young children?. *Early Childhood Journal Education*, Volume: 39, Number: 6, 397-405.
- Basse, M. (1999). *Case study research in educational settings*. McGraw-Hill Education (UK).
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27–40.
- Bozgün, K & Baytemir, K. (2019). Sosyal-duygusal ve ahlaki gelişim ölçeğinin (sdago) türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 14 (1), 139–156.
- Cho, J. Y., & Lee, E. H. (2014). Reducing confusion about grounded theory and qualitative content analysis: Similarities and differences. *The qualitative report*, 19(32), 1-20.
- Cohen, J. (1999). Social and emotional learning past and present: a psychoeducational dialogue içinde *Educating minds and hearts* (ed. Jonathan Cohen). New York and London: Teachers College, Columbia University.
- Cohen, J. (2006). Social, emotional, ethical, and academic education: Creating a climate for learning, participation in democracy, and well-being. *Harvard educational review*, 76(2), 201–237.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning [CASEL] (2013). 2013 CASEL GUIDE: Effective social and emotional programs preschool and primary school edition. <http://static.squarespace.com/static/513f79f9e4b05ce7b70e9673/t/526a220de4b00a92c90436ba/1382687245993/2013-casel-guide.pdf>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches*, SAGE Publications.
- Çelikkaya, T., & Kürümlüoğlu, M. (2018). Yenilenen sosyal bilgiler dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(11), 104–120.
- Doğan, T., Totan, T., & Sapmaz, F. (2009). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 235–247.
- Djambazova-Popordanoska, S. (2016). *Teachers' perspectives and practices on social and emotional learning: multiple case study approach* (No. Ph. D.). Deakin University.
- Elias, M. J. vd. (1997). *Promoting social and emotional learning: Guidelines for educators*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

- Elias M.J., Zins J.E., Graczyk P.A. & Weissberg R.P. (2003). Implementation sustainability and scaling up of social-emotional and academic innovations in public schools. *School Psychology Review*, 32(3).
- Elliot, S. N. (1997). The responsive classroom approach: Its effectiveness and acceptability in promoting social and academic competence. Year one a three study. University of Wisconsin-Madison.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115.
- Ertürk, M., & Güler, E. (2017). 5. 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi (Muğla ili örneği). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(8), 64-76.
- Esen-Aygün, H. (2017). Sosyal-duygusal öğrenme programlarının sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişimine, akademik başarı ve sınıf iklimi algısına etkisi (Yayınlanmamış doktora tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Esen-Aygün, H., & Sahin-Taskin, C. (2017). Teachers' views of social-emotional skills and their perspectives on social-emotional learning programs. *Journal of Education and Practice*, 8(7), 205-215.
- Ji, P., DuBois, D. L., & Flay, B. R. (2013). Social-emotional and character development scale. *Journal of Research in Character Education*, 9(2), 121-147.
- Graneheim U.H. & Lundman B. (2004) Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* 24, 105-112.
- Greenberg, M.T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L. & Resnik, H. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning, *American Psychological Association*, 58(6/7), 466.
- Koçoğlu, E., & Aydın, M. (2017). Alan uzmanlarına göre 2017 sosyal bilgiler programının 2005 programı çerçevesinde analizi. *International Journal of Social Science Research*, 6(1), 61-74.
- McDonough, J., & McDonough, S. (2014). *Research methods for English language teachers*. Routledge.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Moretti, F. ve diğerleri (2011). A standardized approach to qualitative content analysis of focus group discussions from different countries. *Patient Education and Counseling*, 82(3), 420-428.
- National Center for Mental Health Promotion and Youth Violence Prevention (2010). Social and emotional learning, [http://www.acyi.org/sites/default/files/Social%20and%20Emotional%20Learning%20\(National%20Center%20for%20Mental%20Health%20Promotion%20and%20Youth%20Violence%20Prevention\).pdf](http://www.acyi.org/sites/default/files/Social%20and%20Emotional%20Learning%20(National%20Center%20for%20Mental%20Health%20Promotion%20and%20Youth%20Violence%20Prevention).pdf)

- Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 369–385.
- Park, N. (2004). Character strengths and positive youth development. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591(1), 40–54.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Thousand Oaks. *Cal.: Sage Publications*.
- Poulou, M. S. (2017). Social and emotional learning and teacher–student relationships: Preschool teachers’ and students’ perceptions. *Early Childhood Education Journal*, 45(3), 427–435.
- Roeser, R. W., Van der Wolf, K., & Strobel, K. R. (2001). On the relation between social–emotional and school functioning during early adolescence: Preliminary findings from Dutch and American samples. *Journal of School Psychology*, 39(2), 111–139.
- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018). <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. SAGE publications.
- Triliva, S., & Poulou, M. (2006). Greek teachers' understandings and constructions of what constitutes social and emotional learning. *School Psychology International*, 27(3), 315–338.
- Van Huynh, S., Tran-Chi, V. L., & Nguyen, T. T. (2018). Vietnamese Teachers' Perceptions of Social-Emotional Learning Education in Primary Schools. *European Journal of Contemporary Education*, 7(4), 874–881.
- Weissberg, R. P., Resnik, H., Payton, J. & O'Brien, M. U. (2003). Evaluating social and emotional learning programs. *Educational Leadership*, 60(6).
- Yakar, A. (2012). *Farkındalık* (Ed. Mustafa Girgin). İçinde: Pedagojik değerler. *Ankara: Vize Yayıncılık*.
- Yaşar, Ş., Çengelci-Köse, T., Göz, N., & Bayır, Ö. G. (2015). Sosyal bilgiler dersinde öğrenci merkezli öğretme-öğrenme süreçlerinin etkililiği: Bir meta analiz çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 38–56.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (1994). *Case study reserach design and methods* (second edition), SAGE Publications.
- Zainal, Z. (2007). Case study as a research method. *Jurnal Kemanusiaan*, 5(1), 1–6.
- Zins J. E. & Elias M. J. 2008. “Social and emotional learning: promoting the development of all students”. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 17 (2-3), 233-255.
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (Eds.). (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* New York: Teachers College Press.

Extended Abstract

Introduction

Social-emotional learning skills that facilitate the communication of individuals with each other have an important place in our life in terms of solving various social-emotional problems such as supporting academic achievement, providing lifelong learning, expressing children's emotions effectively and appropriately and resolving conflicts. While defining social-emotional learning, researchers emphasize their ability to be aware of their emotions, to manage emotions, to solve problems, to build relationships and to empathize. Social-emotional learning refers to all of the efforts aimed at making children active in the learning process along with the skills mentioned above. Based on these definitions, it is understood that social-emotional learning is all efforts to improve the quality of the child's life. Collaborative for Academic Social Emotional Learning, an educational and social transformation movement, has an important role in bringing together social-emotional learning studies from many countries and supporting social-emotional development. Accordingly, CASEL's definition of social-emotional learning is considered to be important. CASEL defines social-emotional learning as a structure that includes self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills and responsible decision-making skills. Supporting social-emotional skills in the learning-teaching process, students' awareness of their own competencies, to manage their emotions, thoughts and behaviors, to be sensitive to the environment, to make relationships and contribute to effective decision-making. Social Studies is a course that focuses on the knowledge, skills, values and attitudes that primary school students will need in the later years of their lives. Since it deals with the individual and the individual's living space, it is a guide for the individual to understand his / her own existence. Research reveals that teachers are of the opinion that social-emotional learning is important and that teaching basic social-emotional skills should be included in basic education. When the literature is examined, it is seen that the studies in the field of social-emotional learning have increased in our country, but it is understood that the curriculum is not handled in terms of social-emotional elements. In this respect, this study examining the fourth grade Social Studies course curriculum in terms of social-emotional learning skills is thought to be original. The findings of this study are expected to draw attention to the importance of social-emotional learning. Accordingly, the aim of the research was determined as follows:

- How do social-emotional learning skills take place in the Social Studies Curriculum?

Method

This study, which examines the social-emotional elements in the Social Studies curriculum, is designed with a case study that gives the researcher the opportunity to explore and understand a new situation in depth without intervention. Document analysis in case studies provides important evidence to researchers. For this reason, the document review approach was used in this study, which allows the review of materials that provide evidence of the facts and events planned to be examined. The data obtained through document analysis were analyzed with deductive content analysis approach. Deductive content analysis allows the researcher to explore the concepts he / she wants to see in the data set. Credibility, transferability, consistency and confirmability strategies were used to ensure validity and reliability.

Results and Discussion

When the Social Studies course curriculum is examined in terms of social-emotional learning skills in line with its special aims, it is seen that social awareness skills come to the forefront. Social awareness, which is dealt

with in the context of social-emotional learning skills, is defined as the capacity of the family, school and community to realize the resources and supports in order to develop empathic point of view towards others and to act in accordance with social and ethical norms. Accordingly, it is expected that individuals who have developed social awareness skills will have developed skills to gain perspective, empathize, take into account differences and respect others. Taking into account the social awareness skills of the outcomes discussed in the context of specific objectives is a feature that makes the curriculum powerful in terms of social-emotional learning skills. However, on the other hand, it is considered that an individual must be aware of his / her own weaknesses and strengths in order to develop a perspective on others. In other words, it is expected to have the skills of recognizing emotions defined as self-awareness, perceiving oneself correctly, recognizing their strengths, self-confidence and self-efficacy. When the curriculum is evaluated in terms of specific objectives, basic skills, values and achievements, it is seen that basic skills, values and achievements are compatible with specific objectives. Social awareness is only possible with individual awareness. Therefore, as well as the development of social awareness skills, self-awareness skills that will develop individual awareness should be considered. In this respect, it is considered that the program should take into consideration the elements for the development of self-awareness skills starting from the specific objectives. Considering the effects of schools which aim to increase academic achievement, which is the main objective, it is thought that social-emotional learning skills should be included more in the curriculum. Accordingly, it is recommended that the curriculum of the Social Studies course is revised in terms of self-awareness, self-management, social awareness, relationship building and decision-making skills. Thus, it is predicted that the quality of learning-teaching process will increase in Social Studies course which is an important lesson for preparing children successfully to life.